qui non aspicit periculum diuisionis ciuilis in regno francie/qualis nō fuit a diebꝰ sue institutionis. Et sane eo piculosiꝛ eēt diuisio q̄ magis intranea/ꝛ q̄ magis inter capita regni. Et q̄ sub specie religionis fieret. Hā tūc expectandū eēt illud qd̄ diē scriptura. Amicꝰ q̄ vult recedere ab amico/occasiones q̄rit. Et illd̄ decreti. Scisma disponit ad heresim. qꝛ recedēs ab eccia/errores fingit vt recte discessisse videat. Et hoc iam piculū habemꝰ in ianuis nisi celeriter ꝛ cautissime puiderimꝰ. Addito q̄ nll'a sit iplacabiliꝛ ꝛ irremediabiliꝛ diuisio/q̄ illa q̄ fit sub religionis ptextu. In tm̄ q̄ in hc casu putet frater se obsequiū pstare deo pse q̄ndo frēz. Addito pterea q̄ magna ps/ne dicā maiꝛ nō spōte/ꝝ sensit in subtractionē. Uel nūc/dū videt q̄ secuta sunt/voluntaria ꝛ pnissima ē obedire ꝛ reuerti/nec obstat forte ad reuertendū nisi timoꝛ. q̄ fiducia/to/ꝛ data audacia/ipi ēt cū piculo corpis et rex suaꝝ/suā oñderent volūtatez. Quid si descenderimꝰ ad pticularia/q̄ sciēt omittimꝰ/arbitramur ī dubie q̄ rei huiꝰ ingēs ꝛ horrēdus pateret aspectus. ꝛ stuporē vehementē sola sui cogitatiōe causaret. Ue ve regno huic a scandal'. ve pesti scismatice/si diuisionē in regno adducat. sicut iā posuit in īperio. Sed ve supra modū si nob hereses pturiat. q̄bꝫ ipm scisma irremediabilit radicet/ꝛ radicatū iugiter alatur/crescat/dilatetur/atq̄ roboretur.

Ex his omnibus

hincinde tactis/ꝛ insolut'/pspicuū est in q̄li labyrintho vit egressibili positi sumꝰ/ et vincul' vit extricabilib irretiti/q̄si vicz posuerimꝰ in rhetib pedes/ꝛ in macul' eoꝛuz ambulemꝰ/iuxta ꝓba Job. Cū igit' āgustie nob sint vndiq̄/ꝛ cū ignꝰ q̄d agere debeamꝰ: ego in insipiētia mea hc solū vidō residui ꝛ ꝝ silij/cū iosaphat rege. ij. Paralipo. xx. Ut oc'los nr̄os ad deū dirigamꝰ/ si forte auertat irā suā a nob. Si forte nō auferat cōsiliū a prudētib/ꝛ senioribꝫ/sic vidō tur hactenus abstulisse. Quāuis hc fieri in tāta pctoꝝ abominabiliū colluuie in tam obstinata ꝛ incorrecta flagitioꝝ nephādoꝝ ml'tiplicatiōe/vit expecto ꝛ vit spo. nisi q̄ mie di ñ ē nūerꝰ. ꝛ solꝰ ē medicꝰ/q̄ desperatos morbos ad sanitatē adducit. ne gl'iet' añ eū stulta p̄sumptio oīs carnis. q̄si hō pacē effecerit. Si q̄d autē vel in dubio dicere necesse sit/p ī medio pñti dicā sub correctōne. Uideret itaq̄ añ oīa/tractādū hc negociū int dños oēs de sanguie regio. cōi cōsēsu/ꝛ absq̄ maliuola/aut acerba cōtentiōe. cum q̄busdā pitis nō nimis hinc vel inde affectat'. Et q̄ nō tm̄ timerent de statu suo in posteꝝ/nec tm̄ affectarēt nouā statꝰ exaltationē q̄ mētiri velle p̄sumerent/iordinato/timore/odio/vl' fauore/cuiuscūq̄. Quibus in vnū ꝝgregat'/ꝛ ambulare volētibꝫ ī domo dñi cū cōsensu/spandū est in illo q̄ ē deus pac' ꝛ dilectiōis. ꝛ cuius locus in pace fact' est. ꝛ q̄ est in medio eoꝝ q̄ se cōgregant in noīe suo. q̄ ipse expediēs aliq̄d in materia mistrabit. Alioq̄n si seoꝛsū p ꝝtentiones/ꝛ pcialitates/ꝛ simultates/ꝛ cōmiationes/negociū hc de pace restaurāda tractet. nō nisi diuisiōes crudeliores/ꝛ multipliciores generabunt'/ꝛ erit immedicabile vulnus. Et tandē qd̄ dei pietas auertat suꝝ capita nr̄a dū ꝝtēdemꝰ ꝛ ritabimur/imo dū nos plus q̄ hostiliter ad mortē pseque/mur/irruent q̄quauersū/hostes alieni/insidiatores regni huiꝰ/ad p̄dandū ꝛ vastādū patissimi/ꝛ nos iā/nō vt hostes suos / sz vt scismaticos ꝛ hereticos/ꝛ saracenos liberi/us pseq̄ndos inuadēt/vt in fabulis aq̄la fecisse fingitur/de rana/ꝛ mure/ certantibus Sit vtinam vanꝰ iste timoꝛ quem timeo nec tm̄ timere desinā/ꝓpus q̄ aliq̄d̄ remediādi genus aliud q̄ queri video/aspicere meruero. Finit.

Sequuntur quedā

p̄ p̄fatum dominū Johem Gerson edita tempore scismatis ecclesie.

Datur occasionē sapiētibus vt sapientioꝛes fiant. ꝓpono eoꝝ examinationi ꝓpositōes negatiuas/q̄ sequūtur super materia cōis cōsilij huius obedientie. Et q̄bꝫ patebit citius si sit expediens aut nō/cōciliū hmōi celebrari ꝛ si sic q̄ cautela debeat obseruari.

Non expedit fieri

cōciliū generale huiꝰ obedie/ad tractādum ꝛ sentētiandū de criminibꝫ dñi Bñdicti sibi p q̄sdam īpositis/vtputa de piurio/ꝛ scismate/ꝛ heresi/aut de suspitione vehemēti sup istis. Primo qꝛ obedia ista in seꝛ in ptibꝫ suis diuisa est circa iudiciū / de actis p papā. aliis dicentibꝫ qꝛ bonus est/ꝛ suffi-

cienter obtulit p̃sertim nouissime, alijs cõ/
trariũ asserentib⁹. Tractare igit talia coꝶ
multitudie tã multipliciter diuisa/esset po
ti⁹ induratio ꝛ noua multiplicatio diuisio
nũ. q̃ illaꝫ sedatio. attento q̃ ita req̃reret
dñs B̃ndict⁹ fieri sup dictis hereticis illo/
rũ q̃ sibi subtraxerunt. ¶ Secundo qꝛ cõ
ciliũ hmõi ad hũc finẽ, aut fieret ꝓ formã
p̃scriptã a iure, aut noua inuẽtiõe. Si pri
mo mõ ꝯstat q̃ bñdict⁹ deberet p̃esse etiaꝫ
sub noua sub missione/ꝛ tñ reb⁹ stantib⁹ vt
stãt nõ videt q̃s loc⁹ esset apt⁹ sibi ad secu/
ritatẽ cũ detineat inclusus. Nec videt q̃ p
manẽtes in subtractiõe sue vocationi obe
dirẽt, et ita nihil ageret. Si aũt fieret ꝯcili
um p nonos modos p̃ter formã iuris/non
videt mod⁹ ꝓ visimil/añ celebratiõeꝫ ꝯcilij/
quõ p̃lati ꝛ p̃ncipes in vnũ ꝯcordarẽt, vno
volente vnũ modũ/altero aliũ, et eẽt tracta
tus in tractãdo h̃ dispendiosissim⁹ ꝛ sũptu
osissim⁹ sine mag̃ fructu. ¶ Tertio qꝛ in de
termiatione hui⁹ materie ncẽe esset multa
ꝯcurrere et allegare/tãgentia fidẽ ꝛ mores/
sed tales materias nõ expedit in h̃ ꝯcilio vẽ
tilare ad determinãdũ, put statim dictũ est
¶ Quarto qꝛ nũc oia p̃ñt fieri ad vnitatez
vniuersalẽ eccie/erga alias, pcurendã/quẽ/
admodũ si tota hec materia eẽt i ꝯcilio isto
terminata/siue papa remaneat siue nõ /at/
tento q̃ offert oia q̃ nouiter elect⁹ quecũq̃
posset offerre/ĩmo apd̃ talem aut p tali no
uiter electo/fieri possent noue colligatiões
et ꝯfirmatões peiores p̃oriby/et fieret ꝓsi/
militer noua diuisio/aut iã facta ꝯtinuare
tur in hac obedia. ¶ Non expedit fieri ꝯci
liũ ad tractãdũ determinatiue materias fi/
dei. Rõ ad h̃ qꝛ esset dare occasionẽ scãdali
ꝛ piculi magni i fide nr̃a. si aliõ determiaꝫ
ista ps siue altera/in materia q̃ oẽs tãgit, et
q̃ ab oib⁹ dꝫ approbari, quẽ admodũ patu/
it de latinis ꝛ grecis. Facile tñ eẽt ꝛ ꝓsimi/
le q̃ determinationẽ in hac pte factaꝫ/ non
approbaret altera ps. p̃ktim si in aliq̃ tãgi
videret stat⁹ eoꝝ in materia hac scismatis.
sicut tñ tãgeret etiã apud istã pte. Et forte
ita apud aliã dñr multe assertiones de fide
in q̃b⁹ esset aduersissima sn̄ia inẽ diuersas
obediẽtias, ĩmo ꝛ inter multos eiusdẽ obe
dientie. Ut sup materia appellatiõs a pa/
pa. Et super eo q̃ renuẽs cedere/aut cessio
nẽ facere est scismatic⁹. Et q̃ non adherẽs
subtractioni est suspect⁹ de scismatice / vel
ecclesie aduersus/vel in latitudine scismati
corum/et ita de similibus multis/Constat
q̃ de p̃ma istaꝫ ꝓpositionũ est ꝯtrouersia i
regno francie apud theologos ꝛ decretistas
ꝛ inter multos de ꝯcilio regis ꝛ de plamen
to/ꝛ alios de vniuersitate. ꝛ inter se mutuo
Et de alijs duabus assertionib⁹ similiter ꝛ
ampli⁹, q̃m altera obedientia nunq̃ tales
ꝯcederet. ĩmo reputaret erroneas/ꝓpter qõ
ꝓspicuum est nõ esse tutũ talia determina/
re p modũ auctoritatis ꝯcilij generalis. Ez
nec deberẽt tales assertiones leuiter in pti/
cularib⁹ poni qꝛ reputak̃ ab alijs ad iniu/
riam suã. vt dicere q̃ error sit in fide si asse/
ratur q̃ stante dubio probabili de papatu
apud duos contendentes alteri sit adherẽ/
dum/quia non videtur esse possibile mai⁹
dubiũ, pbabile/q̃ sit in casu presentis scis/
matis. et tñ vtraq̃ obediẽtia dicit obediẽ/
dũ suo. Et ita de similibus. vt q̃ nõ sit alia
via humanit⁹ inuenibilis ad sedandũ scisma
q̃ via cessionis/cum iam videatur reddita
per se inefficaꝫ nisi cõcurrat saltẽ conciliũ
generale/quod excludere non bene saperet
ꝛ qꝛ certte circũstantijs negocioꝝ variatis
p̃ñt vie ꝛ remedia ad vnitatẽ habendã/va/
rio modo reperi. sicut ꝛ necessariũ esse expe
rientia p̃ñs notum facit. ¶ Non expedit
fieri ꝯciliũ hmõi ad tractandũ reformatõz
eccie in moribⁿ per modũ determinatiõis.
Ratio ad h̃ est q̃ ad multa eadẽ sicut ad pce
dentem ꝓpositionẽ, addito q̃ reformatõ ec
clesie vniuersalis/fieri nõ p̃t in moribⁿ/sine
abolitione multoꝝ statutoꝝ sup excõicatõ
nib⁹ ꝛ ceteris traditionib⁹ nimis multipli/
catis/que nec obseruanẽ nec obseruari p̃ñt
rõnabiliter vbiq̃/ꝓpter varietatẽ moꝝ ꝛ tẽ
poꝝ. Et tñ tales remotiones statutoꝝ ꝛ ca
nonũ antiquoꝝ/aut additiones nouorũz
fieri neq̃unt rõnabiliter p tota ecclesia sine
consensu cõmuni. alias posset esse statiz di/
uersitas nimia in moribus ꝛ iudicijs/quo
ad ea que papa et ꝯsilia statuerũt. Si vero
diceretur q̃ multa bona p̃ñt ibi auisari ꝛ di
scuti sed nõ determinari/pauca esset ibi vti
litas in cõpatione tanti facti. nam paucivi
ri lr̃ati et pbi/faciliter et forte ꝯgruentius
ista considerarent/extraherent/ꝛ ordinarẽt
Nolo tamen dicere q̃n in multis partibus
possit eccia p suas ptes reformari / ĩmo h̃
necesse esset. Sed ad hoc agendũ suffice/
rent cõcilia, puincialia/ꝛ ad q̃dam saltẽ es/
sent concilia diocesana ꝛ sinodalia/put su/
per hac re iã aliq̃ scp̃ta sunt ꝛ auisata. si q̃s

vellet ad op⁹ manū mittere ⁊ ad fortia. Ex heu desolatione ꝺsolata est oīs terra/ q: nemo est q̄ recogitet corde. ⁊ q̄runt oēs q̄ sua sūt. ¶ Non expedit p restituēdo obedientiam pape in spūalib⁹/ fieri ꝺciliū hmōi generale. Primo q: videt implicatio sicut tactū est/ q̄ maneat subtractio hmōi a papa/ ⁊ q̄ fiat ꝺciliū. Secūdo q: facil⁹ ista restitutio ⁊ reductio tractari poterit in solo reg̃ francie/ si vex̄ sit q̄ oēs alij iam restituerūt obedientiā. aut in ea pmāserūt/ si vex̄ sit ēt q̄ subtractō nō est facta pape etiā in regno nisi sub ꝺditione explicita/ vt q̄dā dicunt/ aut saltē implicita ⁊ q̄ de iure ⁊ eq̄tate debz intelligi. Nec ꝺditō est/ q̄ūscz papa fecerit debitū suū/ ⁊ concesserit ea q̄ sibi petebant ⁊ ꝓt q̄ x̄ negationē fiebat subtractio. Naz cessante cā cessare debebet effectus. Addito hoc q̄ subtractio nullo mō potuit fieri iuste/ nisi ad finē vnionis/ tanq̄z mediū ad h̄ necāriū. Alioq̄n tm̄ malū ⁊ insolitū nullo modo posset a culpa defendi. Si ergo nūc videatur q̄ subtractio non pdest ad vnionem. vel nō est necessaria/ ꝓter ꝺdescensionem pape ad ea que petebant/ cessare ipsa debet. q: si reb⁹ stātibus vt stant erga pape pmptitudinē de cedendo/ nō pōt de nouo fieri subtractio. sic ꝺcedere hn̄t aduersarij/ vt videt. non pt aut debet eisdem rebus stātibus eadē subtractio ꝺtinuari. Tertio q: restitutio hui⁹ obediētie q̄ ad spūalia/ fieri cōmodius ⁊ breui⁹ pt per assensum cardinaliū/ ⁊ reconciliationem mutuā/ indulgēdo pterita/ ratificando que ratificāda eēnt ad cautelā futuro x̄/ ⁊ emendationem securiorē pteritox̄/ ⁊ ꝺscientiax̄ serenationem ⁊ ad abolendam omnē infamie aut rebellionis notā/ ⁊ q̄tinus in viā pacis cōi anio ⁊ eodē pede pcederz hoc obediētia ꝺcordius/ qm̄ faciendo restōem debitis modis/ nec subtrahētes/ nec ille a quo facta est subtractio/ remanerēt notati de talibus/ quod difficilius esset euadere. si pec conciliū aliq̄d/ feret determinatiua decisio.

D ¶ Non expedit cōciliū tale celebrari p restituendo obedientiā pape/ in administratōib⁹ bñficiox̄/ ⁊ alio x̄ hmōi. q: lz annexa sint spūalib⁹. tm̄ pñt tpalia notari. Primo q: rōnes alique pōres de non expediendo reformationē ecclesie vniuersalem in moribus tractare/ faciūt p hac pte ⁊ p altero pncipali argumēto ad hāc ptē. Tamē aduertendū est/ q̄ ⁊ si ꝺcederet papa/ h̄re de iure ꝺino dñium vniuersale spūaliū ⁊ tpaliū/ respectu oīm. Tm̄ ꝺstat q̄ p diuersitate tpm ⁊ locox̄ ⁊ statuū. nec papa/ nec eccia habuerūt aut h̄re dñt/ in talib⁹ dispensationib⁹ aut administrationib⁹ bñficiox̄/ tpaliū iurisdictionū/ sile exercitiū aut executionem aut vsum. Itacz notū est q̄ eccia tpe xpi et apl'ox̄ nullū habuit exercitiū aut executionē iuridicā ⁊ ciuilē circa hmōi tpalia. imo xps plus videt facto ⁊ ẋbo tale exercitiū iurisdictiōis ciuilis phibuisse/ q̄z pmisisse. lz nō dicā q̄ phibuerit aut oppositū ꝺsuluerit/ nisi p loco ⁊ tpe. Quia enī eccia tūc mltiplicanda erat per discursum apl'ox̄ ⁊ fid̄liū. iō talis iurisdictio tpalis ⁊ possessiones fuissent eis ad impedimētū/ ⁊ tales sunt ad h̄ ꝺgruentie multe. Sed p tpe Siluestri ⁊ Cōstantini magni placuit dño ad dilatationē eccie inspirare tum ꝺstantino/ q̄ tales possessiones daret. tū eccie q̄ recipet. et durauit hmōi dotatio ecclesie vsqz ad tēpa nr̄a p successiones sanctissimox̄ patx̄ Gregorij ⁊ Ambrosij ⁊ aliox̄/ q̄s non est credibile in retentione taliū errasse cōtra xpi iussionē. Sed longe aliter in pmitiua dotatione distribuebant bona talia/ q̄z postmodū tpe platox̄/ q̄ ceperūt paulatim refrigescere a sanctitate pox̄/ tandem abusi sunt taliter collationib⁹ bñficiox̄ ⁊ hmōi administratione/ q̄ pape paulatī ⁊ successiue ad se mlta reuocauerūt/ vsqz adeo/ q̄ finaliter datis occasionib⁹ ⁊ accept⁹/ q̄s nō est h̄ op⁹ recitare/ q̄si tota collatio ⁊ iurisdictio talis/ penes papā ⁊ ei⁹ curiā remanebāt. Ita vt vix eēt plat⁹ q̄ posset minimū bñficiū ꝺferre. Cōcurrebāt ad h̄ exactiones multiplices p statu pape ⁊ cardinaliū. ⁊ si fraudes ⁊ abusus ⁊ simonie cōmitterent/ relinq̄ iudicandus exptis ¶ Nec idcirco dici q̄m̄ forte aliq̄b⁹ videret q̄ sit expediēs eccie vniuersali/ redire oia ad ꝓstinū statū eccie. seu illi⁹/ q̄ fuit tēpore apl'ox̄ q̄z tū fieri ꝺgrue posset/ abiectis talib⁹ iurisdictionib⁹ p magna pte/ q̄ reddiderūt eccīam totā brutalē ⁊ carnalē/ ⁊ nihil fere sapientē de bis q̄ dei sunt erga salutem animax̄/ non ex se q̄dem sed abutentiū vitio. Vel redeūdū esset ad statū eccie tpe siluestri ⁊ gregorij/ q̄n q̄libet plātus dimittebatur in sua iurisdictione ⁊ solicitudinis parte/ ⁊ papa tenebat que sua erant/ absqz tot refuationibus tot ⁊ continuis magnis q̄z exactionibus p sustinendo statū curie et capitis nimis forte crescentem/ suū ceteros

membroꝝ status. ¶ Ad sciendum igitur istud/cum multis appenditijs de puisiõe clericorum sufficientiũ ꝛc. ꝛ ad puidendũ expediẽs est fieri determinationem ꝛ reformationem vniuersalẽ ecclesie. nã vniuersalẽ statũ tangit. Sed dictum est ꝑ ꝓ reformatio talis fieri non debet in cõsilio solius obediẽtie istiꝰ. ¶ Si vero quis obijciat ꝙ istud sic stare non põt cũ eis que dicta sunt de restitutione obedientie quo ad spũalia/quoniã esset ita bene periculũ in obedientie culpabilis in vno sicut in alio. Respondetur ꝙ latissima est differentia in spũalibus ꝛ tempalibus quo ad hoc/ꝛ vtinam fuisset bene semp intellecta a ꝓtibus ꝛ modernis. forte ꝙ adhuc starent greci cũ latinis. Patet enim ex ꝓte deductione ꝙ papa potest remanere papa vniuersaliter in pfectiõe magna ĩmo maiori q̃ erat Siluester/ꝛ tamen nullum habebit exercitiũ actuale circa temporalia ecclesie vniuersalis per diocesẽs/q̃tumcunq̃ habeat dominium vel plenitudinem potestatis in habitu/que potestas ex causis certis põt cohiberi ꝛ arceri. immo debet/ne exeat in actu sed dimittat singula singulis ministrare. Nonne christus fuit papa perfectissimus nõne similiter Petrꝰ. ipsi tamen omne exercitiũ abdicauerũt a se in talibꝰ/q̃q̃ christꝰ cum summa facilitate illud obtinere potuisset. Nihil ergo de pfectione status summi pontificis diminuit/si ꝓ causa rationali/remouetur ad tempꝰ aut suspenditur sibi/taꝫ anxia solicitudo /tot curaꝫ immortaliũ ꝛ periculosissimarũ in anima ꝛ corpore ꝓ hmõi exercitio circa temporalia distribuenda aut conferenda. augetur potiꝰ sua pfectio. ꝛ gratulari pfecto deberet in domino ¶ Videtur vlterius ꝓ hoc multis ꝙ non expedit vnũ solum caput p̃esse in tali exercitio administrationis tpaliũ. sicut expedit immo sicut necesse est vnũ solũ ꝓesse in spũalibus respectu omnium. Cuiꝰ ratio est quia ea que fidei sunt debẽt eadẽ apud oẽs/ꝛ hec identitas ꝛ vnitas vix aut nunq̃ ꝑpetuari potest/nisi recursus eẽt finalis ad vnũ caput. Sed de traditionib humanis ꝑ regimine tempaliũ ecclesie/totaliter oppositũ inuenit. quoniã ꝗm varietatẽ temporꝫ locorꝫ/ꝛ gentiũ/ꝛ respectuum variãde sunt decretales ꝛ ordinationes super collationib ꝛ regimine taliũ tpaliũ.

¶ Ex his omibus que lat̃ possunt deduci ꝑbabiliter vellẽt aliqui dicere nõ esse expediẽs fieri conciliũ decisiuũ sup restitutõne vniuersali tpalis administrationis pape. Sed sup hoc debet conciliũ vniuersale celebrari. Nec oportet illos esse vel dici scismaticos/q̃ occasione data ꝛ accidẽte/talem in tempalibus fecerũt aut faciũt subtractiõẽ ꝙ etiã stante vnitate eccie/talis subtractio cõtingebat vel in toto vl̃ in ꝑte fieri fortassis debuisset. ꝛ h̃ si absq̃ grauiori scissura ĩ spũalib hoc potuisset ꝓtingere. ꝛ ita sapiẽtissima lucet in hac ꝑte dei puidentia. q̃ ex malo scismatis/alia bõa sciet elicere. ¶ Et si peraꝫ de quo viueret papa interim ꝛ cardinales. Respõdetur ꝙ si faciant debitum suũ laborãdo ꝛ diligenter inquirẽdo finẽ scismatis. ꝑsumẽdum est ꝙ cito inuenirẽt. ꝛ tũc puidebit eis cõciliũ generale qualiter erit expediẽs honestũ ꝑ statu tantorũ dõrũ. Similit̃ de modis puisionis sufficientiũ clericorum tũc tractandũ esset ꝑ futuro ¶ Non expedit ꝓciliũ p̃fatum fieri tanq̃ viaꝫ vnionis tm̃modo reptiuũ. Ratio est q̃m materia hmõi iã totaliter apta est ꝛ discussa. q̃ ad possibilitatẽ viarũ ꝛ rõnabilitatẽ vel irrõnabilitatẽ eaꝫ. ꝛ non restat nisi cõuenire istã obediẽtiã cuꝫ altera in aliqua viarum. Hoc autẽ fieri potest/si vnq̃ debeat fieri absq̃ tali cõcilio huius obedientie q̃m non videt̃ ꝙ alia cõclusio ibidem concluderet̃/q̃q̃ ꝙ summaret̃ aduersarij de aliq̃ via assumenda. si enĩ vna particularis via limitaret̃ inciderem⁹ in incõueniẽs quale patimur. ¶ Ex his oibus nõ determinatiue positis sed tm̃modo examinatiue/videtur seq̃ ꝙ nullo modo expedit nũc cõciliuꝫ istiꝰ obediẽtie fieri nisi forte solũ ad habendã liberã in ꝓsulẽdo deliberationẽ. ꝛ plenã ꝓcordiã capitis ꝛ mẽbroꝝ ad inuicẽ/sup modo ꝛ forma vniendi hanc obedientiaꝫ secũ ꝛ cũ alia/ꝛ hãc vnionẽ cõcorditer ꝑsequẽdi ¶ Ad qd̃ amplꝰ declarãdũ/possent adduci ꝑticulares circũstantie sup diuersꝭ affectionibus ꝛ intẽtionib diuersoꝝ. ꝛ super piculo maxio nouaꝫ dissensionuꝫ sub oriendaꝫ ꝛ vix vnq̃ sopiẽdaꝫ in spũalib ꝛ tpalib. Nisi ꝑus aute oĩa limitarent̃ ea q̃ tractãda eẽnt in ꝓcilio sup q̃b fieret. Nisi ꝑterea fieret talis puisio sup ꝑmissis nõ determinãdis q̃ tãgũt fidẽ ꝛ vl̃em ecciam/ꝙ cõuocato ꝓcilio nulli sup ipa disceptare aut saltẽ det̃minare ꝑsumerẽt. Denq̃ ꝓstatali q̃s affectaꝫ/totalẽ penitꝰ decisionẽ bũdi/

eti. ⁊ alij penit⁹ ꝗ nolūt. sed tot⁹ viribꝫ obni
terenk. nec est rō patēs ad sui destituto⁹ ⁊sta
tim sic inueniēda vt dicūt. ¶ Restat igitur
cōi ⁊ ꝯcordi ꝯsilio vel delibatiōe tm̄modo
q̄rere cū alijs viā aliquā/ in q̄ nobiscū ꝯue/
niāt ꝑ vniēdo ecciam. siue via illa sit ꝯuen
tio/ siue cōpromissio/ hn̄s vim ꝯsilij gene/
ralis ī modificatiōe sua/ siue ꝯciliū genera
le formaliter/ siue cessio/ siue oēs vie in vnū
si debeat ꝑfectus haberi finis. put multi do
ctores opinant. Nā ⁊ cessio vt dicūt fieri ne
q̄t q̄ vnionē det verā in eccia sine ꝯcilio ge/
nerali/ ⁊ ꝑ ꝯūs neq̄ absq̄ ꝯuentiōe/ ⁊ ꝑser/
tim renuēte cedere altero ꝯtendentiū/ qm̄
ꝑ ꝯciliū taliter artabit q̄libet aut artari po/
terit q̄ requiret eo⁹ ꝯsensus. Nā si dissen
serint obedire ꝯsilio/ erūt palā scismatici. et
si scismatici erūt deponēdi. Quibꝫ deposi/
tis ꝓcedendū erit ad nouā electionē libere
fiendā/ sicut eis a vita separatis/ aut libe ce
dentibꝫ. ¶ An ꝯo ista sola causa/ vltimo
tacta/ sit suffiens causa ad hoc q̄ expediat
aut de necessitate celebrandum sit hmōi cō
lium cōe ist⁹ obediētie/ attēta difficultate
in cōuocādo/ et expenk/ ⁊ ꝑiculis in ꝯtinu/
ando. iudicēt illi ad q̄s spectat. ⁊ incōueni
entibꝫ maioribꝫ prudent occurrant. ¶ Ut
ꝯitat⁹ flāma ex discussionis vētilatione cla
rior emergat/ ꝓponemus ⁊ soluem⁹ obiectō
nes ꝯtra viā mediā q̄/ put expedit/ tacta est
¶ In ꝑmis dicēt aliqui ꝯtra scōm expedi/
ens q̄ absq̄ discussione eo⁹ q̄ hactenus fa/
cta sunt non pōt sincere/ ⁊ ꝑ ꝯsciētia⁹ sere
natione illud fieri quod ꝓponit. Nā si Bñ
dictus ex vna ꝑte cum suis adherētibꝫ/ aut
alij ex altera fiūt culpabiles de scismate aut
heresi vel de rebellione aut alio tali vitio. q̄
liter tales absq̄ recognitione ꝓprie culpe ⁊
postulatione venie indulgentiā apud deū
⁊ homines merebuntur. non remittitur pe
na nisi ꝯfiteatur culpa? ¶ Sed responde/
mus q̄ hec obiectō friuola est/ ⁊ sophistica
atq̄ fieri posset in oī materia dubia/ sicut
fieret ad impediendū viam cessionis libe/
re absq̄ discussione iusticie. Dicimus igit
ꝓm catholicā veritatē/ q̄ in dubijs potest
fieri confessio sub conditione/ ⁊ ex tali con/
fessione veniam absolutam peccator cōse/
quet. Addimus ad hec q̄ oia ⁊ fere oia di/
ci possunt dubia in foro exterioriq̄ que non
dū sunt iudicialit diffinita. Propterea nl/
lus erit scrupulus obediēdo dño Bñdicto
etiā vbi fuisset heretic⁹ aut scismatic⁹ si resi
pisceret/ vel si ꝗ non ꝯstaret per diffinitiuā
sniam eccl'ie. Simil' de subditis rebellan
tibꝫ/ si qui fuissent/ diceret. Quis nesciat
multa apud antiq̄s patres ⁊ nūc q̄tidie to
lerari. vt de simonijs ⁊ alijs/ que si iudicia/
liter essent ventilata ⁊ ꝯuicta/ tolerari non
possent. Supaddim⁹ q̄ tota res pñs/ ma
gnis dubioꝫ inuolucris ꝯtecta est/ ⁊ vtriusq̄
colorata. Sed nec sunt aliqua que ꝓprie
⁊ nude tangāt opposita fidei/ q̄n magis in
factis diuersis ⁊ diuersimode receptis/ q̄ ī
iure ꝯsistunt. Nulli idcirco pñt aut vlt pñt
de scismate ⁊ heresi ꝑtinaces ꝯuinci in hac
ꝑte. Denicq̄ dicim⁹ q̄ regula mgr̄alis theo
logie nō dz nos scrupul' inq̄etare vt fiat di/
scussio/ illa. s. regl'a/ q̄ si illō sit dubiū an li/
ceat an si liceat illō fieri. si fiat certū ē illō ē
peccatū/ qm̄ ꝑ p̄dicta/ nō habebit rōnabili
ter dubiū de eis q̄ fuerint ꝯcordata/ ⁊ pre/
supponet q̄libet aut nō errasse/ aut de erra
tis penitere. ⁊ ita in suo honoris gradu/ iu
re/ aut saltim mia remanere. ¶ Ceterū ab
alijs scōa fieret obiectio/ ꝯtra scōm expedi
ens. Crimina inq̄unt nō ita generaliter re
manere dñt impunita/ alioq̄n incentiuum
tribuerēt delinq̄ndi. Sz nec/ salua ꝯscien/
tia/ forsan poterit dñs Bñdict⁹ ea ratifica/
re aut nō infringere q̄ facta sunt/ nisi p̄ ꝓtim
veniā/ ⁊ nouā ꝯfirmationē singuli ꝑ se pe
tant. aut nisi de nouo abilitent ⁊ ordinent
Sz respōdm⁹ q̄ frequēter p̄cipue ī delict⁹
tangētibꝫ cōitatem aut homines grandis
status/ consultius tolerātur errores cōies.
q̄m vindicari seuero rigore quererentur.
Nunq̄d nō tolerat eccl'a meretrices? Nōne
hec est expssa prudētissimi Augustini sen/
tētia in sep̄tis suis multis/ cui⁹ dicta sicut
nec alioꝫ hic nō inserim⁹: q⁹ a clericis satis
cognoscūtur. q⁹ insup magis rōnem q̄rere ta
lia dicta sunt. q̄ vbi dicta sūt/ nūc ⁊ alias of
ferre conamur. Non deessent ratōnes ⁊ ex/
empla/ nisi breuitatis amor obstaret/ ⁊ si ñ
experientia doctrice pateret veritas. ¶
Preterea quod additur de conscientia do/
mini Benedicti/ satis dissoluitur per hoc
idem dictum/ q̄ etiam vbi mala fuissent ꝑ/
petrata. illa potest salua conscientia ꝑ bo/
no ⁊ vtilitate tanti negocij complendi/ tole
rando dissimulare. Sicut regulariter ve⁹
est q̄ prelatus non solum potest imo debz
aliqua agere vel omittere propter genera/
lem inclinationem subditorum: vbi etiaz
quandoq̄ mala esset/ que alias agere vl' o/

mittere in graue delictum sibi verteretur.
Iuxta quod inferunt aliqui/ q̃ etiam vbi
via cessionis minus bona fuisset. tamẽ at/
tentis deliberationib̃ omniũ subditorum
super postulatione huius vie/ dominus
Benedict⁹ illã acceptare tenebat/ sicut nũc
acceptauit/ q̃tumcũq̃ alias ad eã acceptã/
dam nõ fuisset artat⁹ vel artandus. Sed ꝗ
omittam⁹. volum⁹ enĩ nihil discuti de facto
hacten⁹ vel inde. Rursus ea q̃ facta sunt in
pmotionib̃ ꝛ similib̃ durãte subtractione
auctorisata sunt p ordinarios loco/ ad q̃s
ge iure cõi spectabãt talia. Cur ergo nõ po
terit dñs Benedict⁹ psumere illos/ qui a se
aut pdecessorib̃ suis fuerant ad hec electi
ꝛ pmoti/ imemores nõ fuisse sue salutis. q̃/
re neq̃bit absq̃ scrupl'o tolerare ne dicam⁹
approbare q̃ facta sunt. ¶ Veniq̃ qõ sub/
iungit de venia singillatim postulãda ma/
gis ad verecundã multorꝫ turbationẽ q̃m
ad tranq̃llitatẽ ꝛ pacẽ/ satis eẽ debebit po/
stulatio venie generalis ꝛ modis honestis
executa. ¶ Facit p pdictis q̃ oia sacramẽ/
ta/ nisi forte pnia/ vim suã habẽt/ vt collatõ
ordinũ baptism⁹ ꝛ simlia/ q̃tumcũq̃ fue/
rint a peccatorib̃ distributa. stante tñ debi
ta intẽtione faciẽdi q̃ eccl'ia facere intẽdit/ ꝛ
pcipue vbi nõ ex affectata ignorãtia iuris/
sed ex facti iuscitia peccatũ exortũ ẽ. ꝓ ea
non erũt reordinãdi iam ordinati. ¶ Dein
de tertio obijcient alij cõtra idẽ secundũ et
tertiũ expediẽs. ꝛ dicẽt q̃ implicatõ est ĩ ter
minis/ vt dño Bñdicto fiat obedia tanq̃
summo põtifici. ꝛ nihilomin⁹ coartet eius
ptãs ad certa/ ꝛ p ceteros modos: ꝛ q̃ sibi
coadiutores socient. ¶ Sed rñdemus p/
mo iuxta positionẽ illorꝫ q̃ subtractõnez q̃
licite fieri potuisset cõfirmãt. sic reuera aut
in isto aut in mlt'is casib̃ põt euenire. Dici
mus itaq̃ q̃ papalis dignitas nõ p extollẽ
tia aut fauorẽ psone/ sz p eccl'ie vtilitate a
xpo statuta ẽ/ quãobrẽ ꝓ̃m exigentiã vtilita
tis eccie/ tanq̃ finis/ dz hec dignitas agibi
lia sua moderari. ꝓ̃ptim in eis q̃ nõ sũt expl'
sa in iure diuio. Hoc enĩ dicere eẽt de iure
naturali cuiuslibet policie qõ violari non
põt aut mutari. Si q̃ ꝯingit q̃ pdicta fie/
ri sit expediẽs p eccia/ attentis circũstãtijs
negocior/ aut vidz ꝓ̃t culpã dñi Bñdicti
seu aliq̃s ei⁹ ꝯditiões min⁹ ciuiles ꝛ vtiles
ecclesie. ẽt vbi nõ eẽt culpabiles/ aut ꝓter
generalẽ affectiõz ꝛ deliberationẽ omniuz
subditorꝫ/ etiã vbi errarent ꝛ minus bene
iudicarent/ dicim⁹ non solũ ista licere fieri
ĩmo posse ꝯsurgere obligatõnẽ ad agendũ
Neq̃z in ꝗ derogat auctati papali neq̃z ple
nitudini potestatis sue collate sibi a xpo sz
implet. Illã posse mala ꝛ inexpedientia ec/
clesie facere/ q̃s diceret eẽ poste: q̃s crederz
hoc a cbristo collatũ extitisse. Porro de ist
tpalibus administrationib̃ ecclesiarꝫ posses/
sionũ/ iuriũ/ beneficiorꝫ/ ꝛ similiũ xps p se
ipm imediate nullaten⁹ se intromisit/ nec
ordiare curauit. sciẽs ꝛ volẽs talia eẽ varia
bilia ꝓ̃m exigentiã temporꝫ/ psonarꝫ ꝛ loco
rũ/ ad cõmunẽ eccl'ie vtilitatẽ. nõ ad vnius
aut paucorꝫ singularẽ pompã/ aut inutilez
vanitatez siue voluntatẽ. Ratio postulat/
nec negam⁹/ vt dño pape ꝛ suis cardinali/
bus fiat sufficiens puisio de bonis eccl'ia/
sticis/ sicut olim summo sacerdoti inferio/
res/ suas ꝺcimas offerebã. Sz hec puisio
nonne poterat adimpleri/ absq̃ ꝗ q̃ neces/
se sit ex toto ius ordiariorꝫ cassari vl' suspẽ/
di. ¶ Profecto sic. Postremo dicẽt alij q̃ x
hec via q̃ dicit media compleri non potest
absq̃ cõcilio hui⁹ obediẽtie generali/ ꝛ ita
cadit in illud qõ videt velle fugere. Dicrñ
dem⁹ q̃ si ꝯciliũ generale nõ q̃reret fieri ni
si sub modificationib̃ tactis in hac via me
dia. non videret incõueniẽs aut periculz
celebrare hmõi ꝯciliũ. Cessarẽt enĩ omnia
q̃ cõtra ipius vtilitatẽ audiuim⁹ allegari.
Nihilomin⁹ illud ꝯciliuz neq̃q̃ iudicam⁹
necẽariũ p ꝯpleméto celeriori ꝛ faciliori hu
ius vie. ꝛ absq̃ impenis innũeris/ ꝛ tractu
tpis. qz nũc interim pusq̃ ista concordata
sint/ dubia quedã orirent sup ꝯuocatione
cõcilij/ ꝛ q̃busdã similib̃/ q̃ hic cessant. Du
bitabit forte ali⁹ q̃ dñs Bñdictus audita
ista via illã aut impediet/ aut nõ cõcorda/
bit. Propterea forte tutius est/ vt ante oia
secrete/ q̃tum fieri poterit hẽatur ꝯsensus
maiorꝫ omniũ isti⁹ obediẽtie/ aut saltẽ pn/
cipaliũ/ vt cõi consensu totius sue obedien
tie/ fiat oblatio talis/ cui vniuersali ꝯsen/
sui si renuat assentire. quis nõ videbit tũc
ei⁹ modũ pcedendi penit⁹ improbabilem
eẽ. quis non iudicabit ab eo iure recedẽdũ
fore? Non. n. poterit aliq̃ tergiuersatione/
fautoria scismatis ꝛ subuersiõis ecclesie de
negari. ¶ Ex si quis ad extremũ dubitaue
rit similiter de principib̃ alijs q̃ nõ appro
babũt viã hanc mediã/ fatemur ꝗ non vsq̃z
quaq̃z certũ esse/ nisi put in moralib̃ sumẽ
da est certitudo ex his q̃ vt ĩ plurib̃ ꝓ̃m ve/

risimiles et probabiles coniecturas euenirent. Si in oibus pdicta via nihil petit difficile aut onerosum vel inhonestum/queritur propter quid principes et plati debeant improbare/maxime pro tanto bono reunitionis obedientie huius totalis obtinendo. Quid enim graue erit q oia indulgeant preterita/et non discutiant/q dns Benedictus habeat bonos consiliarios nō suspectos cuicūq; pti/fm quos iudiciū agat qd actum est/q ipe a vindicando propias aut alienas iniurias immunis sit/et deo committat/aut certe vniuersali bono ecclesie et pacis illas donet. Idē dicim de subditis qbuscūq; erga dominū Bndictū. Profecto nihil istorum difficile ē nisi forte apd illos/apd qs humilitas et caritas et ecclastica vnitas fuerint onerose/scz q turbationib gaudent et querunt q sua sua sunt/nō q Jesu xpi. Aut q suis sententijs ceruicosa aiositate nimis credūt. Aut si difficilia esse ista quisq; contēderit/animaduertat ille obsecro si plures sint in alijs vijs/difficultates et ambages/aut via m aliquā oī difficultate carentē afferat i mediū nos letis animis cōplectemur. Q si h vel facere nō vult. vel/qd magis credim/non pōt/tunc cū aliq d agere necesse sit/pgat nobiscum in hanc sniam/et attendat qd plus hēat dāni p ecclia. vel sic stare/ imo qtidie magnis lapsib corruere/et dnm Bndictum incarceratū esse/et cardiales suis honorib spoliatos/et principes ad pctionē piculosam dispositos videre/aut q ita pparem nos p hac reunitionē pma et totale huius obedie q cū alia celeriter et vtiliter tractare valeam. et qliter/si qs qsiuerit/iā in preterisum ē et a prudētioribus erit diligentius inquirendum et inueniendum facilius.

Finit.

Decreta in sessione

publica cōcilij generalis Cōstantien. die sabbati. ix. octobris Anno. Mcccc xvij. Et primo phemiū sup futuris cōcilijs celebrandis/et pulsione aduersus futura scisma

Frequēs generaliū ciliorum celebratio/agri dnici precipua cultura est. q vepres spinas et tribulos heresū/errorum et scismatū extirpat. excessus corrigit. deformata reformat. et vineā dni ad frugē vberrime fertilitatis adducit. Illorum vero neglectus premissa disseminat atq; fouet. Decpteritorum temporum recordatio/et pnitiū considerationis/ad oculos nros ponūt. Ea propter hoc edicto perpetuo sancim. decernim atq; ordinamus/vt amodo generalia concilia celebrent. Ita q primū a fine huius cōcilij in quinquennium immediate sequēs. Secundū vero a fine illi mediate sequētis concilij in septennium/et deinceps in decennium perpetuo celebrent/in locis q summus pōtifex p mē sem ante finē cuiuslibet concilij approbante et consentiente concilio/vel in eius defectū ipm concilium deputare et assignare teneat/vt sic p quādā continuationē semp aut consilium vigeat. aut p tmini quidētiā expectet. Quē terminū liceat sūmo pōtifici de fratrum suorum sctē romāe eccie cardinaliū consilio/ob emergētes forte casus abbreuiare/sz nullatenus proroget. Locū aūt p futuro concilio celebrādo deputatū absq; euidēti necitate nō mutet. sz si forte casus aliqs occurrerit q necessariū videret ipm locū mutari puta obsidiōis guerrarum pestis aut silis. Tūc liceat sūmo pōtifici de pdictorum fratrum aut duarum partium iporum consensu atq; sbscptōe/aliū locū prius deputato loco vicinioriē et aptū sb eadem natione/surrogare. nisi idē vl' sile impedimētū p totā illā nationē vigeret. tūc ad aliquē aliū locū vicinioriē alterius natōis aptū hmōi conciliū potit conuocari. ad quem plati et alij q ad conciliū solēt cōuocari/accedere teneant ac si a principio loc ille fuisz deputatus. Quā tū loci mutationē vl' termi breuiatōz teneat dictum sūm pōtifex ltime/et semel p annū aū pfixū tminū publicare/et itimare vt ad ipm conciliū celebrandū pdicti possint statuto termino cōuenire. Si vero qd absit in futurū scisma oriri contingeret/ita q duo vel plures p summis pontificib se gererent. a die quo ipi duo vel plures insignia pontificatus publice assumpserint. seu administrare ceperint. intelligatur ipo iure terminus concilij tunc forte vltra annum pendens/ad annū primum breuiat ad quos omnes prelati et ceteri qui ad concilium ire tenentur/sub penis iuris et alijs per concilium imponendis/absq; alia vocatione conueniāt. Necnon imperator ceteriq; reges et principes personaliter vel p solennes nuncios tanq; ad commune incēdium extinguendum/per viscera misericordie Jesu christi ex nunc exorati cōcurrant. Et qlibet iporum p romano pōtifice se gerēs